

Groupe Espérantiste Périgourdin (GEP)

Cours d'espéranto, conférences, expositions...

17, rue Pierre Clostermann 24330 BASSILLAC Tél. : 05 53 54 49 71

<http://esperanto-gep.asso.fr> esperantoperigord@yahoo.fr

Présidents d'honneur : Jacques GREGOIRE et Jacques RAVARY.

Président : Ange MATEO, 24330 Bassillac

06 88 74 94 78 angemateo@yahoo.fr

Vice-président : Maurice JUY, Les Campagnolles, 24370 Calviac en Périgord.

05 53 59 60 27 monique.juy@wanadoo.fr

Vice-président : Claude LABETAA, 17, rue Pierre Clostermann, 24330 Bassillac.

05 53 54 49 71 labetaa.claude@wanadoo.fr

Secrétaire : Martine DEMOUY, 114 bis, rue des Remparts, 24000 Périgueux.

05 53 09 69 82 martine.demouy@wanadoo.fr

Secrétaire adjointe : Michèle DELPEY, 31, rue Antoine Gadaud, 24000 Périgueux.

05 53 09 30 88 Imdelpy@gmail.com

Trésorier : Max DEMOUY, 114 bis, rue des Remparts, 24000 Périgueux.

05 53 09 69 82 max.demouy@wanadoo.fr

Trésorière adjointe : Anne-Marie GALESNE, 96, rue Gambetta, 24000 Périgueux

06 47 33 96 07 anne-marie.galesne@orange.fr

Autres membres du CA : Alexia AUGRAS (déléguée auprès des jeunes), Odette Jardin et Sylvie Jouglet.

Relais locaux (des espérantistes près de chez vous) :

Bergeracois : Alain et Brigitte BROQUET, le Canton, 24520 Saint-Sauveur de Bergerac. 06 51 24 50 24 ab.24@free.fr

Mussidanais : Richard RIO, 25 rue Arzens, 24400 Mussidan. 05 53 82 69 71 r.rio@laposte.net

Périgueux et agglomération : Claude LABETAA (vice-président, coordonnées ci-dessus).

Saint Cyprien : Odette JARDIN, lieu-dit Escavailles, 24220 SAINT CYPRIEN 05 53 29 32 75 odet.jardin@orange.fr

Sarladais : Maurice JUY (vice-président, coordonnées ci-dessus).

Informilo / Bulletin d'information

Rédaction collégiale. Mise en page Claude Labetaa. Envoyez vos documents, si possible en format numérique à labetaa.claude@wanadoo.fr, avant le :

1er février pour le n° du printemps 1er mai pour le n° de l'été

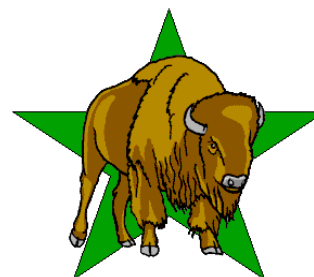
1er août pour le n° de l'automne 1er novembre pour le n° de l'hiver.

Cotisations 2018 (de sept 2017 à août 2018)

Sauf erreur de notre part, vous êtes dans la situation suivante : service gratuit

adh 2017 sout 2017 adh 2018 sout 2018 veuillez régler :

Attention ! Nous proposons maintenant une adhésion commune Espéranto-France - Groupe Espérantiste Périgourdin ouvrant droit à déduction fiscale. Bulletin et précisions sur demande aux adresses ci-dessus ou auprès de nos animateurs.

ESPERANTO

Périgord

INFORMILO n-ro 110

Vintro 2017-2018

Le bulletin d'information du Groupe Espérantiste Périgourdin,
trimestriel en français et en espéranto.

Galette 2018 à Trélissac (page 4)

- MES 2018 (Semaine Espérantiste Méditerranéenne) pages 6 et 7
- Traduction en espéranto de "Hymne au soleil", poème d'Edmond Rostand extrait de "Chantecler" page 8
- Historio de eta planedo vaganta page 9
- Mots croisés page 10

kaj tiel plu...

EDITORIAL - FRONTARTIKOLO

Espéranto contre Alzheimer

par Ange Mateo

La maladie d'Alzheimer touche une proportion de plus en plus importante de la population mondiale mais aussi française. Aujourd'hui, 850 000 personnes en France sont touchées par cette maladie dégénérative et invalidante.

Pourquoi évoquer ce véritable fléau de santé publique dans un journal espérantiste ? C'est la question que vous vous posez peut-être tout à fait légitimement. Une solution ou du moins un conseil éclairé a été donné par une chercheuse de l'Université York de Toronto¹ : apprenez une langue ! Ce n'est pas une farce comme il en fleurit continuellement sur internet mais une étude très sérieuse (publiée en novembre 2010 dans la revue "Neurology") concernant le fonctionnement du cerveau. Ellen Bialystok² (cela ne s'invente pas : je rappelle pour les espérantistes néophytes ou distraits que Bialystok est la ville natale de L.L. Zamenhof, l'inventeur de l'espéranto !), Mme Bialystok a montré que les personnes bilingues touchées par cette maladie l'étaient quatre ou cinq ans après les personnes qui ne parlaient qu'une seule langue. Elle déclare donc que "le bilinguisme protège les personnes âgées, même après que la maladie d'Alzheimer ait commencé à affecter les fonctions cognitives".

Les personnes bilingues exerceraient un réseau cérébral nommé "système de contrôle exécutif" au sein du cortex préfrontal, là où se loge la pensée complexe. Cette partie du cerveau est davantage sollicitée par les bilingues qui doivent "éviter" constamment que les deux langues n'interfèrent l'une avec l'autre. Et l'autre bonne nouvelle est que cela concerne également les personnes qui apprennent une langue bien plus tardivement que dans la petite enfance...

Une raison de plus d'apprendre l'espéranto quel que soit son âge ! L'histoire ne dit malheureusement pas si Mme Bialystok connaît l'espéranto et la ville natale de son créateur...

Note 1, article en anglais au sujet de cette étude :

<https://www.livescience.com/12917-learning-language-bilingual-protects-alzheimers.html>

Note 2, biographie d'Ellen Bialystok :

https://en.wikipedia.org/wiki/Ellen_Bialystok

Notre assemblée générale 2018 aura lieu

à la salle de conférences du foyer socioculturel de Trélissac

samedi 16 juin entre 10 h et 16 h.

Le repas de midi est une nouvelle fois prévu à Planète Wok (Boulazac).

Correction de la grille du numéro précédent

1Z	2A	3M	4E	5N	H	6O	7F	8A	
9O	K	U	L	O		10S	O	I	F
11N	I			12M	I	R		I	
	13R	14O	15L	O		16T	G	Š	
17D	I	K	A		18O	R	E	19L	O
U		A		20G	R	A	S	A	
	21V		22D		D		23I	N	24A
25B	E	Z	O	26N	O	27S		28A	Ŭ
29E	N		30N	U		31I	32E		T
33B	I	C	I	K	L	A	N	T	O

Quelques commentaires : cette grille était destinée en priorité aux débutants. Nous espérons que l'objectif a été atteint.

Après élision du o final, *soifo* (la soif) devient *soif'*, *zono* (zone, ou ceinture) devient *zon'*, *bebo* (bébé) devient *beb'*, *nuko* (nuque) devient *nuk'*.

Certaines définitions contenaient des "adjectifs construits" : *durada veturilo* = véhicule à deux roues (*rado* = roue). *Surmura informilo* = outil d'information sur un mur...

BALDAŬ... BIENTÔT...

Notre assemblée générale 2018

Elle se déroulera samedi 16 juin. Voir les précisions dans l'encadré page 2.

Le congrès de Lisbonne approche

Il aura lieu du 28 juillet au 4 août. Une bonne quinzaine de Périgourdins y sont déjà inscrits.

Kvinpetalo (4 rue du Bureau, 86410 Bouresse)

15 avril 2018 : Assemblée générale de SYM (Société Yvonne Martinot).

16 au 20 avril 2018 : stage animé par Brian Moon consacré à la traduction, essentiellement français-espéranto, mais pas uniquement.

Renseignements et inscriptions : <http://kvinpetalo.org>

Le château de Grésillon (Saint-Martin d'Arcé, 49150 Baugé)

"Printemps" du 20 au 28 avril 2018 : trois niveaux de cours, de A1 à B2, animés par Marion Quenut, Christophe Chazarein et Zsófia Kóródy. Conférences.

27 et 28 avril 2018 : examens (Cadre Européen Commun de Référence).

"Interkant'" du 9 au 13 mai 2018 : chant et diverses activités, excursions...

Un appel aux dons est lancé afin de financer la construction d'une ou deux chambres et de sanitaires adaptés aux personnes à mobilité réduite.

Renseignements et inscriptions : <http://www.gresillon.org>

KRUCVORTENIGMO

far Odette Jardin kaj Claude Labetaa

1	2		3	4		5	6	7	8
			9		10				
11		12		13				14	
15			16			17	18		
19					20				
	21								22
23				24		25	26	27	
		28				29			
30	31		32			33			
34			35					36	

Cette fois-ci, la grille que nous vous proposons s'adresse plutôt aux espérantistes confirmés. Les débutants pourront cependant s'y attaquer à partir de notre site web, où l'aide en ligne pourra leur être utile.
Adresse : <http://esperanto-gep.asso.fr>
Voir à la page "jeux" la grille "kve 07".

Horizontale:

- Dek-du-monatan periodon.
- Malbonegaj.
- Igu malrigida.
- Vorteto por atentigi.
- La malo de jes.
- Sufiks' esprimanta la daŭron.
- Tre peza afrika aŭ azia bebo!
- Malsupera.
- Enuigi.
- Regular' difinanta rajtojn, devojn...
- Personon, kiu konservas la sekurecon, kontrolas la rajtecon de la agoj...
- Pasiva kaj futura participo-fino.
- Provizi per iloj por militi.
- Ofta interjekcio.
- Grup'.
- Tabelvorto uzata por ekscii la daton.
- La kvaroblo de du.
- Praktikado por malstreĉiĝi.
- Pronomo ekzemple por objektoj.

Vertikale:

- En ĝi oni povas rikolti mielon.
- Verbofino.
- Aktuala.
- Prepozicio enkondukanta ekzemple la direkton.
- Vorteto indikanta la proksimecon.
- Fari, refari, klopodi...
- Li originas el antikvaj hebreoj.
- Bildigi per koloroj, kiel artisto.
- Por diri: "Mi konsentas".
- Pro tiu meteorologia fenomeno, la vido estas griza, malneta...
- Ne plu farotaj.
- Mallongigo de "Tio estas".
- La du unuaj literoj de "ideo".
- Vivigi.
- Tre komuna manĝaĵo.
- Li estis estro de la Rusa Imperio.
- Por kunporti diversajn varojn, objektojn...
- La duono de ses.
- Honora respekt'.
- Siglo de la plej grava jara renkontiĝo inter esperantistoj.

INFORMOJ

Disparitions

Laura Vieillefond, espérantiste du groupe de Sainte Foy la Grande, nous a quittés à l'âge de 101 ans. L'épouse de notre ami Guy Conche, de Brive, vient aussi de décéder. Le Groupe Espérantiste Périgourdin présente ses condoléances à leurs proches ainsi qu'aux groupes de Gironde et du Limousin.

Espéranto pour de jeunes Périgourdins

L'atelier d'espéranto continue au lycée Bertran de Born avec Nathan et Lisa, qui progressent très vite malgré le peu d'heures qu'ils peuvent consacrer à l'espéranto dans un emploi du temps très chargé qui a fait renoncer plusieurs de leurs camarades. Début avril, ils avaient traité 7 chapitres sur les 11 proposés dans la "Metodo 11", nouvelle édition de la célèbre méthode éditée par Espéranto-France.

Stella, encore en primaire, ainsi que les jeunes collégiens Samuel et Malo continuent à se préparer pour le congrès de Lisbonne, qui aura lieu fin juillet.

LA FIŜKAPTISTO

esperantigis Ange Mateo

Aferisto promenis sur strando kiam fiŝkaptisto albordiĝis kaj elŝarĝis grandan kvanton da fiŝoj el sia ŝipo. La aferisto, tute impresita, demandis :

- Kiom da tempo vi bezonis por kapti tiom da fiŝoj?
- Ho, apenaŭ kelkajn horojn, respondis la fiŝkaptisto.
- Sed kial vi ne restis pli longe por ilin kapti plu? diris la stupora viro.
- Ĉar estas sufiĉe por nutri mian familion.
- Sed vi povus iĝi homo ege pli riĉa! Se vi kaptus pli da fiŝoj, vi pli enspezus kaj vi povus aĉeti plurajn ŝipojn. Vi povus dungi fiŝkaptistojn kiuj foriris sur la maron anstataŭ vi, tio ebligus al vi krei vian propran fabrikan de konservaĵoj. Vi povus tiel vendi viajn fiŝaĵojn en la tutan landon kaj enspezi ankoraŭ pli da mono, fervore indikis la aferisto.
- Kaj post tio?
- Post tio, vi povus fari borsajn operaciojn kiuj igus vin riĉega.
- Kaj post tio?
- Post tio, vi povus emeritiĝi, aĉeti etan marbordan domon, matene ŝipi, ludi kun viaj infanoj, pasiĝi tempon kun via edzino, kaj vespere trovi viajn amikojn por trinketi, muziki, kanti kaj danci dum la tuta nokto!
- La kaptisto, tute perpleksa pro tiu parolado, al li rebatis:
- Sed estas ĝuste tio, kion jam mi faras nuntempe!

Galette 2018

Une trentaine de participants
à participé vendredi 12 janvier
à la galette des rois 2018
organisée dans la salle
de conférences du foyer
socioculturel de Trélissac.

HISTORIO DE ETA PLANEDO VAGANTA

far Mireille Rousselle

Antaŭlonge estis eta planedo, kiu senĉese migris tra la spaco. Fakte ĝi serĉis la idealan lokon, por ke ĝi povu fiksiĝi... Ofte ĝi provis ekhalti tie aŭ ĉi tie; sed ĉiufoje tro varmis aŭ tro malvarmis; aŭ la loko estis tro izolita, kaj sinistra... Ĉar ĝi ŝatis komforton, sed ankaŭ esti en kompanio! Krome ĝi estis puŝegita tiom da fojoj de asteroidoj, ke ĝi fine aspiris al kvieteco...

Tiele dum sia migrado iam ĝi alvenis en la ĉirkaŭaĵo de granda planedo roka, kiu establiĝis en ideala orbito, je la taŭga distanco de sia stelo: sur ĝia surfaco nek tro varmis, nek tro malvarmis! La eta planedo estus volinta tiun situon tiel favoran; sed ĝi jam estis okupata. Kaj ĝi ne eĉ aŭdacis plie alproksimiĝi al la granda planedo, kiu ŝajnis malmulte plaĉa... Tiam laca pro sia longa vagado, kaj malesperante iam trovi alian tiel favoran lokon en la vasta spaco, ĝi ekploregis...

Nu, ĉar ĝi estis super la granda planedo kaj senĉese ploregis, larmopluvegoj elfalis sur la grandan planedon, kiun tiam maroj kaj lagoj tegis... Kaj sekve la vivo eknaskiĝis en la enakvaj medioj sur la planedo antaŭe sterila!

Tiam la Tero, ĉar ja temas pri ĝi, estis dankema al la eta planedo pro tiu ne atendita bonfaro: ĝi proponis, ke la eta planedo, laciĝinta pro tiom da vagado, restadu apud ĝi; tiele ĝi iĝos "ĝia luno", kaj ĝi senfine rondiros ĉirkaŭ la Tero, kaj ĝi ornamos ĝian ĉielon dum la nokto...

Kaj vi bone scias, ke la eta vaganta planedo diligente akceptis tiun proponon, ĉar de tiam la luno restadis nia amata satelito... Jen estas kial ambaŭ, la eta planedo kaj la granda planedo, flankon ĉe flanko, profitas tiun privilegian regioneton de la Kosmo!...

Ankaŭ la marsanoj ŝercas (*les martiens aussi plaisantent*) esperantigis Claude Labetaa

Astronaŭto alvenas sur la planedo Marso kaj konatiĝas kun marsanoj. Li tie rimarkas strangan kutimon: kiam iu el la marsanoj diras nombron, ĉiuj ceteraj ekridegas. Li petas klarigon al unu el ili. Tiu ĉi respondas:

- Niaj ŝercoj estas tro longaj por rakonti. Ni tial atribuas numeron al ĉiu el la ŝercoj kaj sekve sufiĉas anonci la numeron de tiu elektita. Tio estas ege pli rapida. Vidu...

La marsano krias "245!" kaj ĉiuj ceteraj ekridegas.

- Genie! Ĉu mi rajtas provi?

- Kompreneble.

- 623!

Ĉiuj marsanoj denove ekridegas.

- Tiu ĉi estas bonega! Ni ne konis ĝin.

HIMNO AL LA SUNO

de Edmond Rostand (Chantecler) - tradukis Jacques Ravary

Mi adoras vin, Sunon! Ho vi, kies lumo,
Por beni ĉiun frunton kaj maturigi ĉiun mielon,
Enirante en ĉiun floron kaj en ĉiun dometon,
Disiĝas kaj restas entuta
Kiel la amo patrinala!

Mi kantas vin, kaj vi povas akcepti min kiel vian pastron,
Vi kiu venas en la kuvon, kie trempas blua sapo
Kaj kiu elektas, ofte, kiam vi volas malaperi,
La humilan vitron de fenestro
Por ĵeti vian lastan adiaŭon!

Vi igas turniĝi la sunflorojn de la pastrejo,
Briligas la fraton el oro*, kiun mi havas sur la sonorilturo,
Kaj kiam, tra la tilioj, vi venas mistere,
Vi igas moviĝi rondojn surtere
Tiom belajn, ke oni ne plu aŭdacas marŝi!

Gloro al vi sur la herbejoj! Gloro al vi en la vitejoj!
Estu benita inter la herbo kaj ĉe la portaloj!
En la okuloj de la lacertoj kaj sur la flugilo de la cignoj!
Ho vi, kiu faras la ĉefajn trajtojn
Kaj kiu faras la etajn detalojn!

Estas vi kiu, desegnante la ĝemelan kaj malhelan fratinton,
Kiu kuŝas kaj sternaĝas piede de tio, kio lumas,
El ĉio, kio ĉarmas nin, scipovis duoblige la nombron,
Al ĉiu objekto donante ombron
Ofte pli ĉarman ol ĝi!

Mi adoras vin, Sunon! En la aeron vi metas rozojn,
Flamojn en la fonton, dion en la vepron!
Vi prenas obskuran arbon kaj vi apoteozas ĝin!
Ho Suno! vi sen kiu la aĵoj
Estus nur, kio ili estas!

Stage d'espéranto à Saint-Junien

Nos amis du Limousin ont organisé un stage très intéressant les 24 et 25 mars derniers.

Le Girondin Marcel Redoulez, invité d'honneur, nous a fait travailler à partir de textes de son cru décrivant les nombreuses espèces florales qu'il a photographiées et identifiées lors de ses randonnées dans les Pyrénées ou les Alpes.

Christian Doucelin, de Saint-Junien, a profité d'une (précieuse) après-midi ensoleillée pour nous faire découvrir les fleurs locales mais aussi plusieurs espèces d'oiseaux, vues ou entendues dans un joli vallon proche du centre culturel.

Merci aux organisateurs, aux animateurs et aux "samideanoj" qui nous ont très gentiment hébergés.

Photo : Marcel et Michèle dansent sur un air de Sydney Bechet en phase avec le thème du stage : "Petite Fleur".

Les 50 ans d'Espéranto-Gironde

du 2 au 7 mai 2018, à Cenon

- Exposition permanente sur Espéranto Gironde à la Médiathèque Jacques Rivière de Cenon.

Mercredi 2 mai, Médiathèque Jacques Rivière

- 16 h : La Kompanoj, présentation du CD "Brel en espéranto" à la MJR.
- 16 h 30 : Le secret du petit train magique, conte bilingue pour enfants.

Mercredi 2 mai, Espace Simone Signoret

- 18 h 30 : Concert public du groupe Kajto (Pays-Bas), cérémonie d'ouverture, buffet dansant, chant par Les Kompanoj.

Du vendredi 4 mai au dimanche 6 mai, Château du Diable

- Durant ces trois jours, de multiples animations se succéderont de 10 h jusqu'en soirée sur des thèmes très divers. Chants et danses animés par le groupe Kajto ainsi que par des espérantistes de Gironde. Projections, conférences et débats sur l'histoire locale de l'espéranto ou sur divers thèmes culturels (Van Gogh, Enfer de Dante...). Soirée d'adieu dimanche à 20 h 45.

<https://www.ville-cenon.fr/15-actualites/9575-esperanto-gironde-fete-ses-50-ans.html>

MES 2018

far Martine DEMOUY

Finon de februaro ni ĉeestis la nun famkonatan « Mediteranea Esperanto-Semajno » en Les Issambres. Se vi aŭdas 'mediteranea', vi tuj pensas pri suno kaj maro! Certe la maro estis, sed tute turmentita de la ŝtormo. Kaj la sunon anstataŭis pluvo, vento kaj NEĜO! Nekredeble!

Tamen ni havis tre agrablan semajnon kun kvar diversaj kursoj, kiel kutime. Mankis la 'altnivela kurso', vera prelego, al kiu ni dum plurjare alkitimiĝis, sed ni povis alimaniere cerbumi kaj interŝanĝi, ĉar ni ofte laboris en etaj grupoj, en kiuj ni ankaŭ multe ridis. Kaj tio estas tre bona por la sano, ĉu ne?

Posttagmeze ni ne povis fari longajn promenadojn, sed ĉi-jare eblis aliĝi al koruso, kaj kelkaj el ni elektis kanti, anstataŭ promeni tra la vento, la pluvo, la neĝo aŭ la ŝtormo. Kaj tiuj bone elektis ĉar ili havis grandan aplaŭdon vendrede vespere dum la festo, kiu konkludis la staĝon.

Tre memorinda estas la ekskurso al Menton por admiri la belajn skulpturojn el oranĝoj kaj citronoj, sed ĉi-jare, sub la neĝo (vidu la ĉi-suban foton). Ne multaj povas fieri pri tio! Sed ni, jes!

Sabate ĉiuj adiaŭis la aliajn, kelkfoje plurfoje, ĉar disiĝi ne estas facila afero, precipe kiam oni devas forlasi tian agrablan etoson, kia ĝi estis en MES 2018.

Dankon al la organizantoj kaj ĝis MES 2019!

MES 2018

par Martine DEMOUY

Fin février, nous avons participé à la désormais célèbre « Semaine Espérantiste Méditerranéenne », aux Issambres. Si vous entendez 'Méditerranée', vous pensez tout de suite au soleil et à la mer ! La mer y était bien, mais toute tourmentée par la tempête. Et le soleil avait été remplacé par la pluie, le vent et la NEIGE ! Incroyable !

Nous avons pourtant eu une semaine très agréable, avec quatre cours de niveaux différents, comme à l'accoutumée. Il a manqué le cours de niveau élevé, véritable cours magistral, auquel nous nous étions habitués pendant plusieurs années, mais nous avons pu réfléchir autrement et échanger, car nous avons travaillé en petits groupes, dans lesquels nous avons beaucoup ri. Et c'est très bon pour la santé, n'est-ce pas ?

L'après-midi, nous n'avons pas pu faire de longues promenades, mais il fut possible cette année de s'inscrire à une chorale, et quelques-uns d'entre nous ont choisi de chanter au lieu de se promener dans le vent, la pluie, la neige ou la tempête. Et ceux-là ont fait le bon choix car ils reçurent des applaudissements nourris vendredi soir lors de la fête qui concluait le stage.

Nous n'oublierons pas l'excursion qui nous conduisit à Menton pour y admirer les sculptures faites d'oranges et de citrons, mais cette année ce fut sous la neige (voyez la photo ci-dessous). Peu nombreux sont ceux qui peuvent s'en vanter ! Mais nous, oui !

Samedi, tous se dirent au revoir, quelquefois plusieurs fois, car se séparer n'est pas une chose facile, surtout lorsqu'on doit quitter une ambiance aussi agréable que celle de MES 2018.

Merci aux organisateurs, et à MES 2019 !

Filozofia pensaĝo: Du sandaloj (nuntempa barata historio)

tradukis Ange Mateo

En Barato* du pasaĝeroj sidis malkomforte sur la tegmento de plenplena trajnvagono kiam unu el ili perdis sandalon: li vidis ĝin fali sur la teron apud la reloj. Li tuj kaptis sian duan sandalon kaj rapide ĵetis ĝin laŭlonge de la vojo.

Lia kunulo, tute mirigita, demandis al li pri tiu absolute nekomprenebla ago kaj la unua viro respondis: "Mi ne scias kion fari per ununura sandalo. Sed se iu tamen trovus la falintan, ĝi ne utilis ankaŭ al li. Kial li ne trovus la paron?"

(* Barato estas alternativa nomo de Hindio)